

Decentrale batterijopslag als sleutel naar het toekomstige energiesysteem

In het regeerakkoord lezen wij: “We gaan met volle kracht bouwen aan schone energie van eigen bodem (...). Daarmee maken we ruimte voor groene groei en worden we minder afhankelijk van ondemocratische landen. We werken door aan de klimaatdoelen (...)” Hierbij heeft het “aanpakken van de netcongestieproblemen (...) onze hoogste prioriteit.”

- ➔ Netcongestie vormt het grootste knelpunt van de uitrol van energie van eigen bodem, verduurzaming van de industrie en de overige economie, van woningbouw en van onze klimaatdoelen
- ➔ Netcongestie vindt plaats in een situatie waarbij de uitrol van duurzame elektriciteitsopwekking onder druk staat
- ➔ Batterijopslag in thuisbatterijen en elektrische voertuigen vormt een belangrijk onderdeel van de oplossing voor zowel afname- als invoedingscongestie, kan miljarden besparen aan investeringen op netverzwaring EN vormt een belangrijk prikkel voor de uitrol van zonne-energie op woningen.

Waarom helpt batterijopslag in thuisbatterijen en elektrische voertuigen?

1.) Decentrale batterijopslag draagt bij aan het verminderen van congestie op het elektriciteitsnet, met name op laagspanningsnetten.

Invoedingspieken in het laagspanningsnet door overmatige invoeding van zonnestroom vormen een toenemend probleem voor de netinfrastructuur. Hierdoor wordt de uitrol van decentrale opwek in de wijk belemmerd. Batterijen zorgen ervoor dat de opwekpieken in het huishouden opgeslagen worden en niet het net belasten.

Afnamepieken vormen het belangrijkste referentiepunt voor de planning van laagspanningsnetwerken en daarmee voor het bepalen van de investeringsbehoefte. Door het gebruik van opgeslagen stroom uit thuisbatterijen en elektrische voertuigen tijdens de avonduren kunnen deze pieken worden verminderd. Tegelijkertijd kan door intelligent laden de piekbelasting die wordt veroorzaakt door het laden van elektrische voertuigen worden beperkt en worden verschoven naar de nachtuururen, wanneer de belasting lager is.

Voorwaarde hiervoor is een systeemvriendelijk gebruik van de batterijen. Dit betekent dat het opslaan van zelf opgewekte zonne-energie het belangrijkste doel van de batterijen vormt (bij batterijen in elektrische voertuigen uiteraard naast het leveren van stroom voor de elektromotoren). Daarnaast kan het netbewuste handelen van de batterijen op de day-ahead-markt een ontlastend effect hebben op verbruikspieken, bv. als batterijen in avonduren terugleveren aan het net een daarmee de vraagpeak in de wijk beperken. De handel op onbalansmarkten zal op middellange termijn geen rol meer spelen, omdat de inkomsten door het toenemende aantal batterijen op deze markt vandaag de dag al aanzienlijk dalen. Daarom zal de mogelijk hieruit voortvloeiende belasting van het net geen rol spelen. De technische voorwaarden om dit te kunnen bereiken zijn op dit moment in ontwikkeling (NTA traject slimme thuisbatterijen).

We onderbouwen dit met de volgende onderzoeken:

- Het rapport *Schakelen naar de toekomst* (2025) concludeert dat o.a. het verhogen van flexibiliteit bij kleinverbruikers tot 4 miljard aan investeringen in de netverzwaring kan besparen. Dit kan op hogere netvlaktes verdere besparing met zich brengen. De flexibiliteits-verhogende effecten van thuisbatterijen zijn hierbij niet meegenomen.
- CE Delft concludeert in het onderzoek *Thuisbatterijen in de energietransitie* (2023) dat “thuisbatterijen de piekbelasting op het net kunnen verlichten, mits strikte voorwaarden voor dit doel ingezet worden tijdens momenten van netcongestie.”(LS-net)

2.) Decentrale batterijopslag draagt bij het aan de verbetering van de uitrol van zonne-energie op woningen

Het einde van de salderingsregeling voor kleinverbruikers leidt tot een aanzienlijke vermindering van het rendement van de investering van huishoudens in zonne-energiesystemen. Studies schatten dat de terugverdientijd van nieuw aangeschafte zonne-energiesystemen in 2027 zonder de mogelijkheid om te salderen tussen de 25 en 17 jaar.

Het verhogen van het eigen verbruik van zonnestroom vormt de belangrijkste route om het rendement van een investering in een zonnestroomsysteem te verhogen. Een onderzoek van CE Delft schat de terugverdientijd van een zonnestroomsysteem zonder salderen met een eigen verbruik van 60% op ongeveer 9 jaar.¹ Dit kan in de meeste gevallen alleen door de bijkomende investering in een thuisbatterij of andere vorm van opslag worden bewerkstelligd. Een recent onderzoek laat echter zien dat de terugverdientijd van een thuisbatterij nog steeds onzeker is, met een brede range tussen 6,5 en 22 jaar.²

- ➔ Wij concluderen hieruit dat het verkorten van de terugverdientijd voor batterijen een belangrijke stimulans zou vormen voor investeringen in zonne-energiesystemen.

3.) Decentrale batterijopslag draagt bij aan verhogen van energieonafhankelijkheid

De elektrificatie van warmte en vervoer van huishoudens verlaagt de afhankelijkheid van fossiele energiebronnen en maakt Nederland minder kwetsbaar voor geopolitieke dreigingen. Daarnaast kunnen decentrale batterijopslagsystemen, mits deze aan de technische vereisten voldoen, de noodstroomvoorziening van huishoudens waarborgen. In perspectief gezien vormen deze dus “energie-noodpakketten”.

¹ https://ce.nl/wp-content/uploads/2024/09/CE_Delft_230470_Achtergrondrapport_Feitenbasis_salderingsregeling_zonne-energie_Def.pdf

² https://ce.nl/wp-content/uploads/2026/02/CE_Delft_240329_Proefopstellingen_thuisbatterijen_Vereniging_Eigen_Huis_Def.pdf

Wat kan het ministerie doen om de uitrol van batterijopslag in thuisbatterijen en elektrische voertuigen te ondersteunen?

1.) Invoeren van een 0% btw-tarief op de aanschaf van thuisbatterijen

Sinds 1 januari 2023 geldt een 0% btw-tarief op zonnepanelen. Thuisbatterijen zijn hier functioneel aan gekoppeld. Voor zonnepaneelbezitters die nu al onder de kleineondernemersregeling vallen, is het aanvragen van btw-teruggave op batterijen complex en onlogisch (o.a. het energiecontract en factuur voor de installatie moeten op de naam van partner of andere meerderjarige huisgenoot gezet worden). Een gelijke fiscale behandeling voorkomt verwarring en vergroot het draagvlak.

Daarom verzoeken we het ministerie een 0% btw-tarief in te voeren op de aanschaf van thuisbatterijen, inclusief installatie en bijbehorende hardware en software benodigd voor de aansturing van de thuisbatterij. Aanvragen voor btw-teruggave voor thuisbatterijen leggen een enorme administratieve last op voor de belastingdienst. De maatregel bespaart uitvoeringskosten bij de belastingdienst, vergelijkbaar met het argument dat leidde tot de invoering van 0% btw op zonnepanelen. De budgettaire impact is beperkt: het gros van de batterijen komt nu al via de teruggave-route voor btw-teruggave in aanmerking. Qua aantallen is het gederfde forfait te overzien. De maatregel bespaart maatschappelijke kosten voor netverzwaring en noodvoorzieningen, stimuleert de verkoop van batterijen en zonnepanelen en past binnen het Europese kader voor btw op klimaattechnologieën.

2.) Het probleem van de dubbele energiebelasting oplossen

Zodra de salderingsregeling is afgeschaft ontstaat er een risico op dubbele energiebelasting bij opslag bij kleinverbruikers. Bij afname van elektriciteit van het net wordt er namelijk energiebelasting geheven, terwijl die bij teruglevering aan het net niet wordt weggestreept. Als dan de spreekwoordelijke buurman deze elektriciteit afneemt dan moet ook hij nog eens belasting afdragen. Voor de businesscase van de thuisbatterij vormt dit een grote uitdaging. De overheid ziet het probleem maar geeft ook aan dat de stroom waarover energiebelasting is betaald, zich in de batterij kan vermengen met zonnestroom waarover geen energiebelasting is betaald en ziet dit als belangrijk obstakel. Het ministerie van financiën beweert dat voor het voor het oplossen van dit probleem nodig is om alle afzonderlijke elektriciteitsstromen die de batterij in- en uitgaan nauwkeurig te kunnen volgen.

We zijn van mening dat er een simpelere benadering bestaat die het probleem kan verhelpen. Naast de reeds bestaande meter bij de aansluiting, kan één extra meter in de thuisbatterij worden geplaatst. Op deze manier kan bepaald worden welke hoeveelheid elektriciteit niet verbruikt is, maar slechts tijdelijk is opgeslagen in de batterij. Over deze hoeveelheid elektriciteit zou geen energiebelasting moeten worden betaald.

Wij verzoeken het ministerie om samen met de sector een praktisch toepasbare oplossing voor de teruggave van dubbele EB te ontwikkelen.